

JOHN
FOWLES
Iubita
locotenentului
francez

Ediția a II-a

Traducere din limba engleză
și note de Mioara Tapalagă

POLIROM
2011

Douăzeci și cinci

O, tinăr crai îndrăgostit, de ce suspini așa,
După o făptură ce în veci a ta nu fi-va?

TENNYSON, *Maud* (1855)

Avea întâi și întâi de gând să-l trimită pe Sam cu un mesaj pentru doctorul irlandez. Încercă să și-l formuleze în minte în timp ce mergea – „Doamna Tranter e foarte îngrijorată”... „Orice eventuale cheltuieli necesare pentru a aduna un grup de oameni care s-o caute”... sau, și mai bine: „Dacă pot să vă dau vreo mină de ajutor, din punct de vedere financiar sau în alt mod” – cam așa sunau frânturile de fraze care se învîrteceau în capul lui Charles. Înainte de a intra în hotel, îl strigă pe rindașul cu auzul nevătămat, cerîndu-i să-l smulgă pe Sam de lângă teigheaua circiumii ce ținea de hotel și să-l trimită sus. N-apucă însă să intre bine în sufrageria apartamentului său, că îi și fu dat să se clatine sub cea de-a treia lovitură cu care soarta se hotărîse să-i încerce tîria în ziua aceea bogată în evenimente.

Pe măsuta rotundă îl aștepta un bilet sigilat cu ceară neagră. Scrisul de pe dos nu-i era cunoscut: *Domnului Smithson, hotelul White Lion*. Rupse nerăbdător sigiliul și despăturî foaia. Nici urmă de formulă de adresare ori de semnătură.

„Vă implor să-mi acordați o ultimă întîlnire. Voi aștepta toată după-amiaza de azi și mîine dimineață. Dacă nu veți veni, n-am să vă mai tulbur niciodată.”

Mai citi o dată biletul, și încă o dată; rămase apoi cu privirea pierdută în bezna de afară. Se simțea cuprins de furie la gîndul că fata îi punea în joc, cu atîta nepăsare, reputația; ușurat, totodată, în fața acestei

dovezi că ea era încă în viață – și, din nou, revoltat de amenințarea subînțeleasă în ultima frază. Chiar atunci intră în odaie Sam, ștergîndu-se cu batista la gură, aluzie transparentă la faptul că fusese deranjat de la masă. Cum prînzul-i frugal se compusese dintr-o sticlă de bere dulce și trei pesmeți mucegăiți, avem motive să-i iertăm rătăcirea. Oricum, Sam își dădu seama dintr-o ochire că stăpînul nu-și revenise – dimpotrivă – din proasta dispoziție care-l stăpînise de cînd plecase de la Winsyatt.

— Du-te jos și află cine mi-a lăsat biletul ăsta.

— Da, domnu' Charles.

Sam ieși, dar nu făcuse nici șase pași cînd auzi iar vocea lui Charles, ivit în prag.

— Roagă-l pe cel căruia i-a fost înminat să vină la mine.

— Am înțeles, domnu' Charles.

Stăpînul se întoarse în cameră; cînd, pe neașteptate, i se năzări o imagine fulgerătoare a dezastrului petrecut în vremuri străvechi, a cărui amintire o descoperise incrustată în roca de liasic albastru dăruită Ernestinei – amoniții condamnați la pieire de cine știe ce retragere a apei, o catastrofă mărunță întimplată cu nouăzeci de milioane de ani în urmă. Cu o pătrundere dureroasă, i se arătă, ca la lumina unui fulger venit din tenebre, cumplitul adevăr: toate formele de viață urmăreau de-a pururi același curs; evoluția nu se desfășura pe verticală, într-un urcuș neîncetat spre culmi de desăvîrșire, ci pe orizontală. Credința în existența timpului nu era decît o smînteală, cea de pe urmă; existența nu avea istorie, era veșnic momentul prezent, era dintotdeauna zbaterea asta neputincioasă între falcile nesătule ale aceleiași mașinării diavolești. Iar puzderia de biete paravane împetritate pe care le-a pus în fața lui omul, încercînd să împiedice realitatea să-l înhațe – istoria, religia, datoria, mărirea, toate nu erau decît niște amăgiri, nălucirile fumegoase ale unui opiomani.

Auzi ușa deschizîndu-se și se întoarse: era Sam, însoțit de rîndașul cu care vorbise Charles ceva mai devreme. Biletul fusese adus de un băiețaș. Cînd? Păi, la ora zece în aceeași dimineată. Rîndașului îi era cunoscut chipul băiatului, dar nu știa cum îl cheamă.

Nu, nu spusese cine l-a trimis. Pierzîndu-și răbdarea, Charles îi făcu semn să plece; se năpusti apoi asupra lui Sam, întrebîndu-l ce văzuse de se holba așa.

— Nu mă holbam la nimic, domnu' Charles.

— Foarte bine. Spune-le să-mi trimită ceva de mîncare în cameră. Orice, orice-o fi.

— Da, domnu' Charles.

— Și vezi să nu mă deranjeze nimeni. Acum du-te să-mi despachetezi lucrurile.

Sam intră în dormitorul aflat lingă sufragerie, iar Charles rămase la fereastră. Cum privea așa în stradă, văzu în lumina reflectată de geamurile hotelului un băiețaș de-o șchioapă care urca în fugă pe partea cealaltă a străzii, apoi traversă drumul pietruit, ajungînd chiar sub fereastra lui Charles, unde se făcu nevăzut. Fu cît pe-acî să ridice dintr-un gest geamul și să strige după el, într-atît era de sigur că intuiția care-l săgetase nu-l înșela, că acesta era aducătorul biletului de dimineată, iar acum fusese trimis aici din nou. Așteptă cu sufletul la gură, cuprins de fisticelă. Se scurse un răgaz destul de lung ca să înceapă să creadă că se înșelase, totuși. Sam își făcu apariția din dormitor și se îndreptă spre ușa de la intrarea în apartament. Chiar atunci se auzi un ciocănit. Sam deschise ușa.

Era rîndașul, pe-al cărui chip era întipărit zîmbetul timp al celui care e întru totul sigur că de data asta n-a mai lăsat să-i scape nimic. Ținea în mînă un bilet.

— Era tot băiețașu' ăla, conașule. L-am întrebat așa cum ați zis, conașule. Zice că e tot de la femeia care i l-a dat și pe primu', numa' că nu știe cum o cheamă, conașule. Noi toți pe-aicea îi zicem...

— Bine, bine. Dă-mi biletul.

Sam îi luă biletul din mînă și i-l întinse lui Charles, cu o anume insolentă mocnită, un aer de ironie atotștiutoare ce răzbătea prin masca de servitor supus. Îi arătă rîndașului degetul mare ridicat într-un semn grăitor, după care îi făcu cu ochiul. Rîndașul ieși, iar Sam se pregătea să-l urmeze, cînd Charles îl chemă înapoi. Stăpînul rămase cîteva clipe tăcut, căutînd o formulare care să fie cît mai vagă, dar în același timp plauzibilă.

— Sam, am început să mă interesez de cazul unei femei nefericite de aici din oraș. Voiam... adică, vreau în continuare ca doamna Tranter să nu ia cunoștință de chestiunea asta. Înțelegi?

— Cum să nu, domnu' Charles.

— Sper să reușesc să-i găsesc acestei persoane o slujbă mai potrivită... cu posibilitățile ei. Atunci fi-
rește că o să-i spun și doamnei Tranter. Vreau să-i fac o mică surpriză. E un fel de răsplată mărunță pen-
tru ospitalitatea doamnei Tranter, pe care o preocupă soarta acestei femei.

Sam își intipări pe chip o expresie pe care Charles o numea în sinea lui „mutra de slugă preaplecătă”; un aer de supușenie pătrunsă de respect pentru po-
runcile stăpînului. Era atît de străină adevăratei firi a
lui Sam, încît Charles se simți îndemnat să-și con-
tinue bîlmăjeala.

— Așa că – deși e ceva cu totul neînsemnat – să
nu pomenești nimănui despre asta.

— Vai de mine, domnu' Charles.

Cu aerul de ululală jignită pe care îl respira în-
treaga lui ființă, Sam părea un diacon acuzat că s-ar
ține într-ascuns de jocuri de noroc.

Charles se întoarse iar cu fața spre fereastră, țintă
neștiutoare a unei ultime priviri a lui Sam, a cărei
ciudățenie venea din felul neobișnuit în care servito-
rul își increțea scurt buzele, inclinînd în același timp
tîlos din cap; apoi, în timp ce ușa se închidea în spa-
tele lui Sam, deschise cel de-al doilea bilet.

*„Je vous ai attendu toute la journée, Je vous prie –
une femme à genoux vous prie de l'aider dans son
désespoir. Je passerai la nuit en prières pour votre
venue. Je serai dès l'aube à la petite grange près de
la mer atteinte par le premier sentier à gauche après
la ferme.”¹*

1. V-am așteptat toată ziua. Vă rog – o femeie căzută în
genunchi vă imploră, în deznădejdea ei, s-o ajutați. Mă
voi ruga întreaga noapte să veniți. Voi fi chiar din zori în
micul șopron de lângă mare, la care se ajunge pe prima
cîrare la stînga, după fermă (fr.).

Fără indolală, din lipsă de ceară, bilețul nu era sigilat, ceea ce explica de ce fusese așternut în franceză, o franceză de guvernantă. Era scris, mizgălit mai curînd, cu creionul, de parcă fusese însălat în pripă pe ușa vreunei căsuțe sau în ascunzătoarea de pe Undercliff – căci Charles era sigur că acolo trebuie să se fi refugiat Sarah. Iar băiatul era, fără doar și poate, fiul vreunui pescar sărman de pe Cobb – exista o cărare care cobora de pe Undercliff pînă acolo, fără să fie nevoie să treci prin oraș. Dar ce nebunie, să aleagă un asemenea mijloc, atît de riscant!

Francezii! Varguennes!

Charles mototoli foaia de hirtie în pumnul-i încleștat. Lumina unui fulger îndepărtat vesti apropierea furtunii; văzu de la fereastră cum primii stropi de ploaie, grei și mohoriți, se izbesc de geam, prelingîndu-se apoi încetîșor de-a lungul lui. Se întrebă unde era ea; o văzu deodată alergînd prin ploaie, udă pînă la piele, în bătaia fulgerelor dezlănțuite, și imaginea asta îi abătu pentru cîteva clipe atenția de la junghiul pătrunzător al neliniștii pentru propria lui soartă. Nu, era prea de tot! După o asemenea zi!

Am început să exagerez cu semnele de exclamație. Adevărul e însă că, în timp ce Charles măsura în lung și-n lat încăperea, întocmai așa îi țîșneau cu furie în minte ba gînduri, ba reacții, apoi reacții la aceste reacții, împingîndu-se unele pe altele într-o sarabandă năucitoare. Se sili să stea locului o clipă, oprindu-se în fața ferestrei cu arcade, și cuprinse cu privirea strada de dedesubt; ca la comandă, îi veni în minte ce spusese ea, povestea cu păducelul care s-ar încumeta pe Broad Street. Se răsuci fulgerător pe călcîie și își prinse tîmplele între mîini; intra apoi în dormitor și, cu ochii mijiti, își privi chipul în oglindă.

Zadarnic, știa prea bine că era treaz. Își spunea întruna: trebuie să fac ceva, trebuie să acționez. Îl cuprinse deodată un soi de minie în fața nevolniciei lui – o pornire sălbatică de a face un gest, ceva, care să arate că nu era doar un amonit aruncat de valuri pe un țărm secetos, că era în stare să se ridice și să sfîșie norii întunecați care-l împresurau. Simțea nevoia să stea de vorbă cu cineva, trebuia să-și deschidă sufletul.

Din cițiva pași se întoarse în sufragerie și trase de lăntișorul ce atârna de policandru, pînă ce flacăra de un verde palid se preschimbă într-o vâpaie albă, apoi smuci cu putere de cordonul soneriei de lingă ușă. Cînd bătrînul chelner își făcu apariția, îl expedie pe un ton poruncitor înapoi, cerîndu-i să-i aducă un pahar cu cea mai bună licoare ce se putea găsi la han, un amestec catifelat de vin de Xeres, coniac, lămîie și zahăr, cu care multe suflete victoriene își dădeau ghes, smulgîndu-se pentru un scurt răgaz din chinurile epocii.

Nu trecură nici zece minute și Sam, care ducea în mînă tava cu mîncare, se opri la jumătatea scărilor, încrîmentînd de uimire la vederea stăpînului care, cam îmbujorat la față și îmbrăcat în mantaua de ploaie, se îndrepta spre el, coborînd mai multe trepte deodată. Charles se opri cu o treaptă mai sus, ridică un colț al șervetului care acoperea supa, friptura de berbec și cartofii fierți de pe tavă, apoi trecu mai departe fără un cuvînt.

— Domnu' Charles?

— Mîncă-le tu.

Și astfel stăpînul se făcu nevăzut – spre deosebire de Sam, care rămase pe loc, umflîndu-și cu limba obrazul stîng și atîntînd cu un aer crunt balustrada de lingă el.